

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ **Еуфонија (де)генерације: Улога музике у делима Ијана Макјуана, КАНДИДАТКИЊЕ Јелице Рајковић**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију 1. јун 2017. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none">1. др Зоран Пауновић, редовни професор за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност (2006), Филолошки факултет у Београду2. др Александра Јовановић, ванредни професор за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност (2007), Филолошки факултет у Београду3. др Нина Муждека, доцент за ужу научну област Енглеска и америчка књижевност (2012), Филозофски факултет у Новом Саду4. Кликните да бисте почели унос текста.5. Кликните да бисте почели унос текста.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Јелица (Топлица) Рајковић</p> <p>2. Датум рођења, општина, република: 24. 06. 1987, Смедерево, Србија</p> <p>3. Наслов мастер рада: <i>Питања у интервјуима као индиректни говорни чиновни</i></p> <p>4. Датум и место одбране мастер рада: 22.08.2011. Филолошки факултет, Београд</p> <p>5. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Филолошке науке</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Еуфонија (де)генерације: Улога музике у делима Ијана Макјуана
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.
Докторска дисертација Јелице Рајковић обухвата 235 компјутерски штампаних страница, а подељена је на следећа поглавља: 1. Увод (стр. 1–7); 2. О епохи (8–23); 3. О Ијану Макјуану (24–39); 4. О

музици и књижевности (40–60); 5. Амстердам: Музика као слика психолошких профила ликова (61–99); 6. Субота: Привилегован положај музике у борби научног и уметничког аспекта личности и цивилизације (100–139); 7. Чезил бич: Музика у епицентру међуљудских односа (140–170); 8. Музика у делима Маџуанових савременика (171–202); 9. Закључак (203–214), Литература (215–235). Списак литературе садржи 149 библиографских јединица.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном делу рада Јелица Рајковић језгровито и прецизно почетно износи основне податке о аутору и делима која чине примарни корпус на којем је обављено истраживање, као и о циљевима и резултатима који су постигнути у току истраживачког рада. Такође, даје се кратак преглед тема које се обрађују у сваком поглављу. У другом поглављу постављен је теоријски оквир и основа за истраживачки рад, издвајањем и тумачењем основних одлика постмодернизма, постструктурализма и деконструкције. Треће поглавље доноси основне опште податке о Ијану Маџуану и његовом стваралаштву – делима и одликама стила. У једном делу овог поглавља даје се компетентан осврт на статус музике и популарне културе код Маџуана кроз његове изјаве и корелацију са популарном рокенрол нумером. Ова тема целовито је развијена и протумачена у четвртном поглављу, које се бави природом музичке и књижевне уметности, њиховим одликама, развојем и међусобним утицајима. Посебно је истакнуто присуство музике у књижевности, као и књижевности у музици, а у посебном потпоглављу дат је приказ концепта синестезије.

У главном делу рада, од шестог до осмог поглавља, остварена је компетентна и поуздана анализу корпуса од три одабрана романа: *Амстердам*, *Субота* и *Чезил бич*. Свако поглавље даје основне информације о делу, као и општи поглед на дело, радњу, стил и основне карактеристике. Хипотезе о повезаности музике и психологије, музике и других грана уметности, музике и социологије детаљно су разрађене и поткрепљене адекватним одломцима из ових романа.

У роману *Амстердам*, музички елементи саставни су део радње и тема. Функција музичких референци огледа се у осликавању психологије појединца, али и стања у друштву и свести једне генерације са социолошког аспекта. Музика се такође дотиче и односа уметности и популарне културе у савременом друштву. Потпоглавља у овом делу дисертације која се тичу музике најпре наводе музичке референце присутне у роману, затим се баве осликавањем процеса стварања музичког дела, описивањем ликова, а посебно је анализирано присуство синестетичких референци у роману.

Субота је још један доказ Маџуановог изванредног познавања музике и музичке терминологије. Поред тога, кроз присуство референци из античке књижевности сликовито се описује доживљај музике. Значајно је супротстављање научног и уметничког аспекта и давање благе предности уметности, иако сам аутор инсистира на комплементарном односу. Указује се на позицију музике у животу савременог човека као и на несумњиву сличност између карактеристика ликова и

музичких жанрова које преферирају. Зато је у посебним потпоглављим акценат на музичким референцама и опису ликова кроз исте, док је опис тренутка епифаније у доживљају музике био анализиран у посебном потпоглављу.

У *Чезил бичу* у првом плану је музика у служби осликавања ликова и њихових проблема у међусобном односу. Музика у потоњем случају открива дубље разлоге нераздевања главних ликова, као и њихових психолошких проблема и претрпљених траума. У нешто мањој мери музика је у служби осликавања епохе, шездесетих година двадесетог века. У складу са тим је и подела на потпоглавља у овом сегменту дисертације –поред општих карактеристика дела, износи се и концепт музичких емоција, односно повезаности музике и емоција, потом и начин на који ликови доживљавају различите музичке жанрове и какве то њихове особине открива и какве проблеме у међусобном односу ствара, а посебни сегмент бави се музиком као одразом епохе шездесетих година двадесетог века.

У осмом поглављу Маџуанов однос према музици постављен је у шири контекст савремене уметности. Кроз компаративну анализу са Педром Алмодоваром у првом потпоглављу циљ је био указати на сличности и разлике двојице уметника у третману музике, упркос томе што припадају различитим гранама уметности и различитим менталитетима. Друго потпоглавље доноси паралелу са Харукијем Муракамијем и основна одлика овог поређења је закључак да је као последица глобализације третман музике, нарочито популарне доста сличан код двојице писаца, упркос разликама у култури Јапана и Британије. Последње потпоглавље у овом делу рада сужава оквир и усредсређује се на третман музике у савременој британској књижевности а детаљније поређење са овим сегментом Маџуановог стваралаштва остварено је кроз дела Салмана Руждија и Викрама Сета.

У закључном делу рада целовито су, компетентно и аргументовано, изложени резултати обављеног истраживања.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Амерички сан у делу Артура Милера *Сви моји синови*, објављен у часопису *Кораци*, свеска 4-6, Крагујевац, 2016. година (UDK 82 (05), YU ISSN 0454-3556)
2. Елементи постмодернизма у делу *Истрајна љубав* Ијана Маџуана, зборник радова са научног скупа *Наука и савремени универзитет 3*, Ниш, 2014. године (ISBN 978-86-7379-347-4)
3. Заборав и сећање у роману *Beloved* Тони Морисон, објављен у часопису *Mons Aureus*, бр. 53/2016
4. Љубавне песме Ленарда Коена, објављен у часопису *Mons Aureus*, бр. 54/2016

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У истраживачком корпусу детаљно је испитана проблематика повезана с питањем да ли и у којој мери Макјуан користи музику да би представио епоху, прошлу или садашњу, генерацију одређеног доба, њену јединственост и њену разноликост у сазвучју времена у којем живи и њене девијације и колико је у томе успешан. Практични рад на корпусу истраживања био је заснован управо на овој хипотези о повезаности карактеристика музике са једне стране и психологије ликова, као и осликавања друштва у одређеној епохи са друге стране. Применом понајпре постструктуралистичких и деконструкцијских техника и метода, у дисертацији је с успехом указано на значај улоге музике у одабраним делима Ијана Макјуана Наравно. У свим испитаним романима, музика је увек присутна у кључним деловима романа, било да се чини да се све окреће око ње или да је само маргинални чинилац у роману. Анализом кључних сцена у романима показано је да музика заправо своје присуство у роману оправдава тиме што нам открива круцијални елемент за разумевање ликова или радње. Тако је у роману *Амстердам* музика разлог лудила јунака, а у *Суботи*, катализатор просветљења протагонисте, док у *Чезил бичу* дочарава социјалну и културолошку слику епохе. По оствареним резултатима ова дисертација несумњиво представља вредан допринос наведеном пољу истраживања и свакако ће послужити као основа за даље студије ове тематике у књижевности и другим друштвено-хуманистичким наукама.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА НАПОМЕНА:

Промишљеним и теоријски чврсто утемељеним ишчитавањем одабраних романа Ијана Макјуана, кандидаткиња је дошла до читавог низа вредних увида и закључака. Те је закључке у својој докторској дисертацији изложила прегледним и јасним научним стилем, који употпуњује позитиван утисак о овом научном делу.

X ПРЕДЛОГ:

На основу свега изложеног, сматрамо да је Јелица Рајковић обрадом теме под насловом *Еуфонија (де)генерације: Улога музике у делима Ијана Макјуана* сачинила вредно научно дело, од несумњивог значаја за српску англистику и науку о књижевности, као и за студије културе. Због тога предлажемо наставно-научном већу Филолошког факултета да ову докторску дисертацију прихвати, а кандидакињи одобри приступ усменој одбрани рада.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Зоран Пауновић

др Александра Јовановић

др Нина Муждека

